

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Alueellinen jätehuoltolautakunta, § 55, 13.12.2023

Alueellinen jätehuoltolautakunta, § 46, 04.10.2023

§ 55

Lietetaksa 01.01.2024 alkaen

TRE:4423/02.04.03/2023

Alueellinen jätehuoltolautakunta, 13.12.2023, § 55

Valmistelija / lisätiedot:
Suoniemi Jani

Valmistelijan yhteystiedot

Jätehuoltosuunnittelija Jani Suoniemi, puh. 040 596 4737, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Jonna Koivumäki, puh. 040 124 1626, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Toppila Anu, Jätehuoltopäällikkö

Päätösehdotus

Liitteenä 1 oleva lietetaksa hyväksytään käyttöönotettavaksi toimialueen kunnissa.

Taksa tulee voimaan 1.1.2024 mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Alueellisen jätehuoltolautakunnan 7.12.2022 § 50 hyväksymä lietetaksa kumotaan.

Nokian kaupungin alueella taksa koskee vain kuntavastuullisten saostus- ja umpisäiliölietteiden käsittelyhintoja.

Kokouskäsittely

Asian esittelijä, jätehuoltopäällikkö Anu Toppila korjasi päätösehdotuksen liitteen 1 Lietetaksa 1.1.2024 alkaen- kohtaa § 22 käsittelymaksujen osalta. Puheenjohtaja totesi näin korjatun päätösehdotuksen olevan asian käsittelyn pohjana.

Perustelut

Saostus- ja umpisäiliölietteen taksan valmistelu

Jätehuoltolautakunta käsitteli kunnan vastuulle kuuluvan saostus- ja umpisäiliölietteen jätetaksaesitystä 4.10.2023 (§ 46) ja päätti asettaa sen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

---

julkisesti nähtäville 11.10. -9.11.2023. Lisäksi asianosaisille varattiin mahdollisuus jättää mielipiteitä taksaesityksestä. Toimialueen kunnilta pyydettiin myös lausuntoja asiasta.

Jätetaksaesitys oli julkisesti nähtävillä toimialueen kuntien ilmoitustauluilla julkisissa tietoverkoissa sekä alueellisen jätehuoltolautakunnan internetsivuilla. Asian vireilläolosta on tiedotettu julkisen kuulutuksen, paikallislehdissä julkaistun lehti-ilmoituksen ja tiedotteen avulla.

Jätetaksaesityksestä jätetyt lausunnot

Esityslistan valmistumiseen mennessä seuraavat kunnat ovat jättäneet lausuntonsa asiaan (liite 2):

- Hämeenkyrön kunnan elinympäristölautakunta
- Ikaalisten kaupungin tekninen lautakunta
- Lempäälän kunnan yhdyskuntalautakunta
- Kangasalan kaupungin elinympäristölautakunta
- Oriveden kaupungin tekninen lautakunta
- Nokian kaupunginhallitus
- Sastamalan kaupungin tekninen lautakunta
- Vesilahden kunnan tekninen lautakunta
- Ylöjärven kaupungin tekninen lautakunta
- Virtain kaupungin teknisten palveluiden lautakunta
- Pälkäneen kunnan tekninen lautakunta.

Pääosalla kunnista ei ollut lausuttavaa tai huomautettavaa taksaesityksestä. Oriveden kaupungin teknisen lautakunnan lausunnossa nostetaan esille, että kuljetusmaksujen nousu on hieman hidastunut, mutta edelleen tulee tarkkaan miettiä, miten tulevana vuosina mahdollisia korotuksia esitetään hyväksyttäväksi. Muilta osin teknisellä lautakunnalla ei ollut huomautettavaa taksaesitykseen. Lempäälän kunnan yhdyskuntalautakunnan lausunnon mukaan kunta on edellisen taksan käsittelyn yhteydessä tuonut esille huolen, että esitetyt taksamuutokset voivat vähentää jätevesijärjestelmien toimivuuden ja ympäristönsuojelun kannalta tärkeitä tyhjennyksiä. Lempäälän kunta toivoo, että lietetyhjennysten tilannekuvaa tarkasteltaisiin esim. seuraavien taksamuutosten yhteydessä, jotta saataisiin tietoa tilattujen tyhjennysten määrän ja käsittelyyn ohjautuvan lietemäärän kehityksestä. Vastineet Oriveden ja Lempäälän kuntien lausuntoihin on esitetty liitteessä 3.

Saostus- ja umpisäiliölietteen jätetaksaesityksestä jätetyt mielipiteet

Saostus- ja umpisäiliölietteen jätetaksaesityksestä ei jätetty mielipiteitä.

Lausuntojen perusteella tehdyt muutokset taksaesitykseen

Asiasta jätettyjen lausuntojen perusteella ei esitetä muutoksia jätetaksaan.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Toimialueen kuntien vesilaitosten lietteen vastaanottohinnat

Jätehuoltolautakunta on 9.11.2023 mennessä pyytänyt toimialueensa kuntia ilmoittamaan saostus- ja umpisäiliölietteen vastaanottohinnat vuodelle 2024. Jätehuoltolautakunta hyväksyy kuntien ilmoittamat lietteen vastaanottohinnat jätetaksaan sellaisenaan muuttamatta niitä. Toimialueen kunnista, Ikaalinen, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Pirkkala, Sastamala, Tampere, Vesilahti, Ylöjärvi ja Ruovesi ovat ilmoittaneet vastaanottohintojen korotuksista vuodelle 2024. Muiden kuntien osalta ei ole esitetty hintamuutoksia. Ilmoitetut hintamuutokset on päivitetty jätetaksan käsittelyhintoihin.

Maksumuistutukset sekä taksan voimaantulo

Jätelaki säätelee jätemaksuja koskevien maksumuistutusten käsittelyä. Maksuvelvollisella on oikeus tehdä 14 päivän kuluessa jätelaskun saamisesta kirjallinen muistutus asiasta kunnan jätehuoltoviranomaiselle. Jätehuoltoviranomainen voi jätelain 81 §:n mukaisesti kohtuullistaa jätemaksua, mikäli taksan mukaista maksua on pidettävä kohtuuttoman suurena tai pienenä.

Saostus- ja umpisäiliölietteen taksaa esitetään astuvaksi voimaan 1.1.2024, vaikka sen hyväksymistä koskevaan päätökseen haettaisiin muutosta. Taksa on voimassa toistaiseksi, kunnes eri päätöksellä toisin määrätään.

Tiedoksi

Toimialueen kunnat, toimialueen vesilaitokset, Pirkanmaan Jätehuolto Oy, Kuulutus

Liitteet

- 1 Liite 1 Lietetaksa 1.1.2024 alkaen
  - 2 Liite 2 Toimialueen kuntien lausunnot saostus- ja umpisäiliölietteen jätetaksaesityksestä
  - 3 Liite 3 Vastineet annettuihin lausuntoihin
-

Alueellinen jätehuoltolautakunta, 04.10.2023, § 46

Valmistelijat / lisätiedot:
Suoniemi Jani

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Toppila Anu, Jätehuoltopäällikkö

Päätösehdotus oli

Esitys saostus- ja umpisäiliölietteen jätetaksaksi 1.1.2024 alkaen asetetaan julkisesti nähtäville 11.10 - 9.11.2023 toimialueen kuntien ilmoitustauluille julkiseen tietoverkkoon.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Asianosaisille varataan mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta 9.11.2023 mennessä.

Toimialueen kunnilta pyydetään lausuntoa saostus- ja umpisäiliölietteen jätetaksaesityksestä 9.11.2023 mennessä.

Toimialueen kuntien vesilaitoksia pyydetään 9.11.2023 mennessä ilmoittamaan vuoden 2024 lietteen vastaanottohinnat jätevedenpuhdistamoilla.

Perustelut

Yleistä kuntavastuullisen saostus- ja umpisäiliölietteen jätehuoltopalvelujen taksasta

Saostus- ja umpisäiliölietteet ovat jätelain (646/2011) mukaista jätettä. Jätelain 32 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan kunnan on järjestettävä vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvän saostus- ja umpisäiliölietteen jätehuolto. Kunnan on lisäksi järjestettävä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän saostus- ja umpisäiliölietteen jätehuolto sekä liikehuoneistoissa syntyvän saostus- ja umpisäiliölietteen jätehuolto, mikäli se kerätään yhdessä asumisessa tai kuntien hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän saostus- ja umpisäiliölietteen kanssa.

Alueellisen jätehuoltolautakunnan toimialueella on käytössä kunnan järjestämä lietteenkuljetus. Poikkeuksena on Nokian kaupunki, jossa saostus- ja umpisäiliölietteiden kiinteistöittäinen kuljetus järjestetään kiinteistön haltijan järjestämänä.

Jätehuoltolautakunta päättää kuntavastuullisen saostus- ja umpisäiliölietteen jätehuoltopalvelujen taksassa lietteen kuljetus- ja käsittelymaksuista siltä osin kuin ne kuuluvat kunnan jätehuoltojärjestelmään. Tämä taksaesitys koskee jätehuoltolautakunnan toimialueen kaikkia kuntia, pois lukien Nokian kaupungin alueen lietteen kuljetus- ja lisätyöhinnat, joista päättää kukin kuljettaja itse.

Jätelain vaatimukset jätetaksalle

Jätelain 78 §:n mukaan kunnan on perittävä järjestämästään jätehuollosta jätemaksua, jolla katetaan sille tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Maksuilla katetaan kaikki kustannukset, joita aiheutuu lakisääteisen kuntavastuullisen jätehuollon toteuttamisesta (esim. tyhjennys, kuljetus, käsittely ja hyötykäyttö, neuvonta, tiedotus ja valistus, jätehuollon kehittäminen ja investointeihin varautuminen). Maksuilla katetaan myös lakisääteisten jätehuollon viranomastehtävien hoitaminen.

Jätelain luvussa 9 säädetään jätemaksun ja sen perustana olevan jätetaksan laadinnasta. Jätetaksa on asiakirja, joka sisältää luettelon käytössä olevista jätemaksuista ja niiden laskentaperusteista yksikköhintoineen. Kunnassa on oltava voimassa oleva jätetaksa, jotta julkisoikeudellista jätemaksua voidaan periä. Jätetaksan mukaisten maksujen on vastattava kunnan tarjoamaa jätehuollon palvelutasoa ja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

---

mahdollisuuksien mukaan kannustettava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon.

Saostus- ja umpisäiliölietteiden taksa päätetään ilman arvonlisäveroa. Esityksessä jätetaksaksi yksikköhinnoille esitetään myös arvonlisäverollinen yksikköhinta pyöristettynä likiarvona.

Saostus- ja umpisäiliölietteiden taksan valmistelu ja päätöksenteko

Saostus- ja umpisäiliölietteiden jätetaksan valmistelua varten kunnallinen jäteyhtiö, Pirkanmaan Jätehuolto Oy, on tehnyt laskelmat saostus- ja umpisäiliölietteen eri jätehuoltopalvelujen kustannuksista ja niiden perusteista. Pirkanmaan Jätehuolto Oy on toimittanut 18.9.2023 jätehuoltolautakunnalle 1.1.2024 voimaan tulevan saostus- ja umpisäiliölietteiden jätetaksan valmisteluaineiston.

Käsittelyssä on nyt esitys saostus- ja umpisäiliölietteiden jätemaksutaksaksi 1.1.2024 alkaen (Liite 1). Jätetaksa esitetään astuvaksi voimaan, vaikka sen hyväksymistä koskevaan päätökseen haettaisiin muutosta.

Jätelain 79 §:n mukaan kuntalaisille ja muille asianosaisille on varattava vaikutusmahdollisuus asiaan hallintolain 41 §:n mukaisesti ennen jätetaksan hyväksymistä. Vaikutusmahdollisuuksien varaamisen ja mahdollisten muutosten jälkeen saostus- ja umpisäiliölietteiden taksa 1.1.2024 alkaen tuodaan hyväksyttäväksi jätehuoltolautakunnalle.

Jätehuoltolautakunta voi jätelain sallimissa puitteissa määritellä maksupolitiikan ja maksujen nimikkeet, kohteet ja suuruuden. Lautakunta ei voi kuitenkaan hyväksyä laillisesti taksa, jolla ei katettaisi kunnallisen jäteyhtiön toimintaa jätelain mukaisesti.

Jätehuoltolautakunnan alaisuudessa toimiva viranhaltija määrää jätemaksut maksuunpantavaksi jätetaksan mukaisesti. Jätemaksut suoritetaan jäteyhtiölle, joka toimii jätehuoltolautakunnan lukuun hoitaen laskutuksen ja maksukertymien seurannan.

Jätetaksan rakenne

Jätemaksu koostuu lietteen kuljetuksesta, lietteen käsittelystä ja mahdollisista kiinteistökohtaisista lisämaksuista. Kuljetusmaksu sisältää keräysvälineen liettilan tyhjennyksen ja lietteen kuljetuksen vastaanotto paikalle. Kuljetusmaksu määräytyy tyhjennetyin liettilavuuden perusteella.

Käsittelymaksu määräytyy tilavuusperusteisesti. Tilavuus laskutetaan poiskuljetettuna saostus- ja umpisäiliöliettemääränä 0,5 kuutiometrin tarkkuudella. Käsittelymaksu määräytyy kiinteistön sijaintikunnan jätevedenpuhdistamon tai jätehuoltoviranomaisen hyväksymän muun vastaanotto paikan vastaanottohinnoittelun perusteella. Pirkkalan osalta

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

noudatetaan Tampereen Veden vastaanottohintaa, Vesilahden osalta Lempäälän Veden vastaanottohintaa ja Juupajoen osalta Oriveden jätevedenpuhdistamon vastaanottohintaa.

Saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusmaksut

Pienempien enintään 6 m³:n lietesäiliöiden kuljetusmaksuihin esitetään noin 10 prosentin korotusta ja vastaavasti suurempien yli 6 m³:n lietesäiliöiden kuljetusmaksuihin esitetään keskimäärin noin 11 prosentin korotusta. Korotusesitys johtuu siitä, että saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetuskustannukset ovat nousseet yleisen kustannusinflaation, urakkasopimusten mukaisten kuljetusindeksien sekä kuljetusten kilpailuttamisen vuoksi. Korotusesitykset on laadittu taksaesitykseen kustannusvastaavasti per kaivoluokka.

Esitetty muutos vaikuttaisi lietesäiliöiden tyhjennyshintaan siten, että esimerkiksi säännöllisessä tyhjennyksessä olevan 0–6 m³:n säiliön kuljetushinta nousisi 10,11 euroa (alv 0 %) vuodelle 2024. Vuonna 2023 vastaava kuljetusmaksu on ollut 102,04 € (alv 0 %). Yli 6 m³:n säiliön kuljetushinta nousisi vastaavasti 14,31 euroa (alv 0 %). Vuonna 2023 vastaava kuljetusmaksu on ollut 122,33 € (alv 0 %). Säännöllisessä tyhjennyksessä olevan enintään 6 m³:n säiliön kuljetushinnaksi muodostuisi esityksen mukaan 112,15 € (alv 0 %) ja yli 6 m³:n säiliölle 136,64 € (alv 0 %).

Kuljetusmaksu sisältää kohteen keräysvälineen liettilan tyhjennyksen ja lietteen kuljetuksen purkupaikalle. Kuten vuoden 2023 jätetaksassa, myös ensi vuoden taksaesityksessä perushintaiseen tyhjennykseen sisältyy kiinteistöllä sijaitsevien kaivojen tyhjennys ja kuljetus jatkokäsittelyyn. Kiinteistöllä sijaitsevien kaivojen enimmäismäärää ei ole rajoitettu, ja kuormauspaikan etäisyys keräysvälineestä on määritelty enintään 30 metriksi vuoden 2023 taksan mukaisesti. Kuljetusmaksuihin sisältyy myös yleiskuluja, joilla katetaan kuljetusten tilaaminen ym. hallinnointi lietejätehuoltoon liittyen.

Säännöllinen tyhjennys, tilaus-, täsmä-, päivystys- ja saarityhjennys sekä lisätyöt

Kiinteistökohtaisiin lisätöihin kuuluvaa saarityhjennyksen tuntityön määritelmää on tarkennettu vuoden 2024 taksaesitykseen. Määritelmään on lisätty maininta siitä, että tuntityö veloitetaan toteutuneiden tuntien mukaan.

Kiinteistökohtaisia lisätöitä ei ole sisällytetty tyhjennyshintaan, koska ne eivät koske kaikkia kiinteistöjä. Kiinteistökohtaisiin lisätöihin esitettävät hinnankorotukset perustuvat urakkasopimuksen mukaiseen indeksin tarkastukseen. Kiinteistökohtaisten lisätöiden yksikköhintoihin esitettävät korotukset ovat 1,26 - 32,00 € (alv 0 %) työlajista riippuen.

Muut muutokset

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Taksan kohdat 4 § virheet ja laiminlyönnit sekä 8 § korot, muistutukset ja muutoksenhaku on muutettu vastaamaan tekstisisällöltään kunnan ensisijaisen vastuun jätetaksaa. Taksan kohta § 30 sanasto on termin tilauksen vastaanottopäivän osalta tarkennettu siten, että tilauksen vastaanottopäivä on tilauspäivä, kun tilaus tehdään arkipäivänä puhelimitse ennen kello 15:tä. Arkipäivisin kello 15:n jälkeen puhelimitse tehtyjen tai sähköisten kanavien kautta lähetettyjen tilauspyyntöjen osalta tilauksen vastaanottopäivä on tilauspäivää seuraava arkipäivä. Arkipäiviksi ei katsota arkipyyhiä tai juhannusaattoa.

Saostus- ja umpisäiliölietteiden käsittelymaksut

Vuoden 2024 taksaehdotuksessa esitetyt lietteen käsittelykustannukset ovat kuntien vesilaitosten vastaanottohintojen mukaisia. Puhdistamoiden vastaanottohintojen muuttuessa taksassa asetetut käsittelyhinnat muuttuvat vastaavasti. Niiden vaikutus otetaan huomioon vastaanottohintojen voimaantulopäivästä lukien.

Tiedoksi

Toimialueen kunnat, toimialueen kuntien vesilaitokset, Pirkanmaan Jätehuolto Oy, Jonna Wahlroos, Kuulutus

Liitteet

- 1 Liite 1 Esitys saostus- ja umpisäiliölietteen jätetaksaksi 1.1.2024 alkaen
- 2 Liite 2 Lausuntopyyntö kunnille saostus- ja umpisäiliölietteen jätetaksaesityksestä
- 3 Liite 3 Kuulutus saostus- ja umpisäiliölietteen jätetaksaesityksestä
- 4 Liite 4 Tietopyyntö kuntien vesilaitoksille lietteen vastaanottohinnat vuodelle 2024
- 5 Liite 5 Hintamuutokset 2023 - 2024 saostus- ja umpisäiliölietteet

Oheismateriaali

- 1 Oheismateriaali Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n saatekirje

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja asetetaan nähtäväksi 19.12.2023 kaupungin internetsivuilla www.tampere.fi

Päätös on lähetetty sähköpostilla 19.12.2023

Muutoksenhakuviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Tampere
19.12.2023

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Jonna Koivumäki
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kunnallisvalitus

§55

Kunnallisvalitusohje

Valitusosoitus

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kuntien yhteisen toimielimen päätökseen saa muutosta hakea myös sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
faksi: 029 56 42269
sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tiedoksisaanti

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, 3 päivän kuluttua sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi, ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituskirjelmä

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

- vaatimuksen perusteet
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle.

Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukiolon päättymistä. Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 270 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.